

JAPANESE PICTURES OF JAPANESE LIFE

Un dels llibres més curiosos que trobem al fons de la biblioteca del Museu Casa d'Areny-Plandolit, és el titulat *Japanese pictures of Japanese life*, un llibre pictòric sobre usos i costums japonesos, imprès sobre paper crepè.

No sabem amb certesa la seva procedència. El més probable és que fou un obsequi d'un dels nombrosos visitants que rebia la família. El document, que es troba en perfecte estat, té el segell de la biblioteca Areny estampat a la portada i a la pàgina de sumari (figura 1). Les il·lustracions han mantingut intacta la seva tonalitat.

Figura 1

L'editor Takejirō Hasegawa, del qual parlarem més endavant, s'especialitzà en la producció d'obres costumistes japoneses, principalment il·lustrades, anomenades *ehon* (figura 2).¹

Són llibres enquadernats de la forma tradicional japonesa, formant com borses d'unió. En aquest procés els fulls de paper s'imprimeixen només per una cara, i es dobleguen de tal forma que el dibuix quedi a la part de fora. Generalment aquests llibres s'asseguren amb unes fixacions o lligalls, fent quatre forats i lligant-los amb llaços de cinta de seda.

---

¹ En japonès "E" significa dibuix/pintura i "hon" llibre.

Figura 2²

La majoria dels llibres que feia Hasegawa eren d'alta qualitat tant pel que fa al paper, a la tinta emprada, a l'execució de la tècnica i del text, i a la impressió. Acostumaven a ser de paper crepè, un material lleuger i extremadament fort, pensat per no fer-se malbé amb l'excés d'us.

L'editor: Takejirō Hasegawa³

Tal com hem dit anteriorment l'editor del llibre fou Nishinomiya Takejirō, nascut a Tòquio el 8 d'octubre del 1853.

Takejirō va viure la seva infància i primera joventut en temps de la dinastia Meiji, en un moment d'obertura i modernització que li va permetre estar en permanent contacte amb la religió, la cultura i el llenguatge occidentals.

---

² Per Takehara Shunsen (竹原春泉, Japonès) (escanejada de ISBN 4-0438-3001-7.) [De domini públic], via Wikimedia Commons

³ *Hasegawa Takejiro and Nishinomiya Yosaku* [Recurs electrònic] [S.l.]: Mark Kahn, 2001-2003 [Consultat: Agost 2015] Disponible a: <http://www.shotei.com/publishers/hasegawa/hasegawa.htm>

⁵ *Takejiro Hasegawa: Meiji Japan's Preeminent Publisher of Wood-Block-Illustrated Crepe-Paper Books*, Salem, 1994.

Es diu que quan tenia 17 anys ja parlava anglès amb fluïdesa, i es guanyava la vida fent de guia turístic a Tòquio i ensenyant anglès als estudiants japonesos.

A partir de l'any 1878 començà a fer servir el nom de família de la seva mare, i a partir de llavors serà conegut com a Takejirō Hasegawa.

Durant els anys 80 del segle XIX es va convertir en un mercader d'èxit, important llibres de luxe des de França.

Durant la recessió econòmica japonesa de principis dels anys 80 del segle XIX, passà serioses dificultats que el varen fer perdre la fe en el cristianisme i convertir-se al budisme.

L'any 1894 engegà l'editorial anomenada Kobunsha, dedicada a produir llibres de temàtica japonesa, destinats al mercat estranger, i escrits principalment en francès, alemany i anglès. Sembla que la majoria sortiren al mercat en edicions limitades de 400–500 exemplars. Segons Frederic Sharf,⁵ la seva primera publicació fou un llibre en blanc i negre de les obres mestres de Hokusai, un dels pintors i gravadors japonesos més coneguts de l'Ukiyo-e.⁶

No se sap amb certesa si es va produir un canvi de nom de l'editorial o si a finals dels anys 80 del segle XIX fundà una altra empresa anomenada Hasegawa Publishing,⁷ que tindrà una activitat empresarial molt similar, i que anirà apareixent amb nombroses adreces diferents al llarg dels anys.

A més a més de llibres també va publicar calendaris, postals, àlbums d'estampes i algunes làmines amb gravats d'escenes de temàtica japonesa. Els primers foren obra de grans artistes reconeguts de l'època com ara Arai Yoshimune, Suzuki Kason i Mishima Shôshô.

Per al mercat japonès va produir principalment llibres il·lustrats en blanc i negre.

Takejirō va morir el 19 de juliol del 1938.

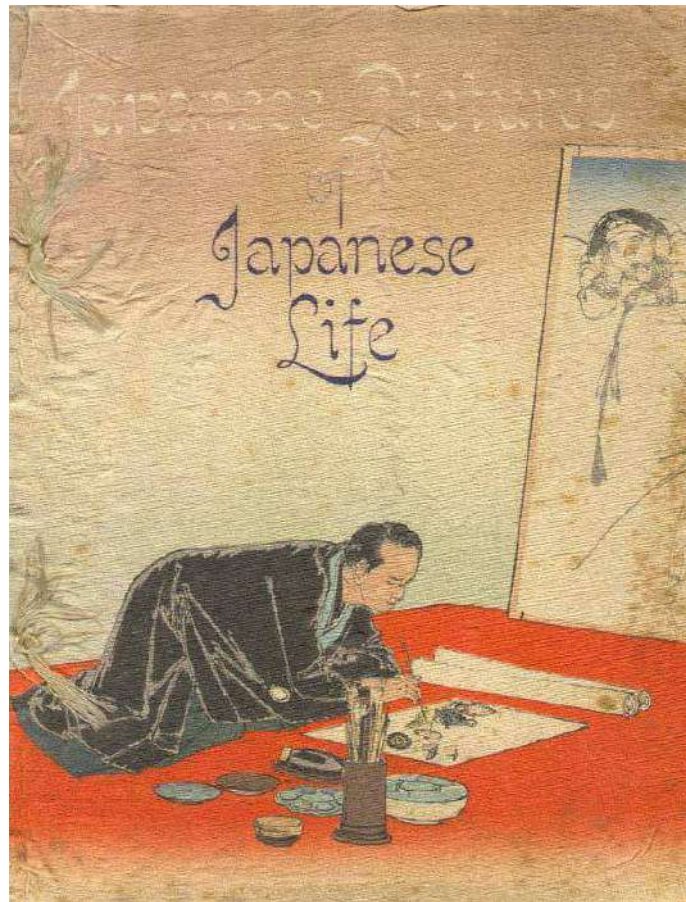
⁶ Ukiyo-e. Estampes produïdes al Japó entre els segles XVII i XX.

⁷ *"The 'Night Scenes' by Hasegawa/Nishinomiya Publisher"* [Recurs electrònic] [S.l.]: Thomas Crossland and Dr. Andreas Grund, 2004 [Consultat: Agost 2015] Disponible a: <http://www.ukiyoe-gallery.com/nightszenes.htm>.

Japanese pictures of Japanese life

Existeixen quatre exemplars diferents editats per Hasegawa sota el mateix títol. La primera edició data del 1895, i una segona reimpressió d'aquesta versió és de l'any 1905.⁸

S'observen algunes diferències entre aquestes dos edicions, tot i que el nombre de pàgines són idèntics i les imatges representades són molt semblants. En la versió del 1905, però, s'ha canviat la seqüència d'algunes pàgines i s'han omès alguns títols. A més a més en la segona reedició els colors tenen una tonalitat més fosca.

Figura 3. Portada de l'edició de 1895⁹

---

⁸ *Japanese Pictures of Japanese Life 1895* [Recurs electrònic] Alamogordo: George C. Baxley, 1999-2015

[Consultat: Agost 2015] Disponible a:

http://www.baxleystamps.com/litho/hasegawa/jp_life_c1905.shtml

En l'edició del 1895 es representen les escenes següents:

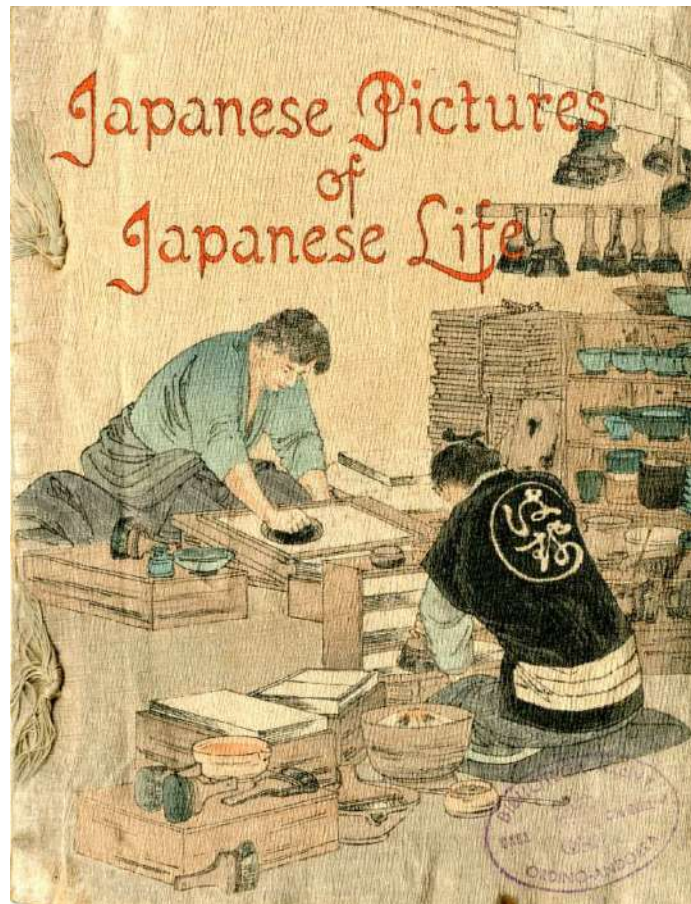
- Coberta: un artista japonès pintant (figura 3)
- Motius florals, amb la reproducció del títol i el peu d'impremta: *Published by T. Hasegama. 10 Hiyoshi-cho*
- Un sacerdot budista
- Un *kago*, una espècie de llit que feien servir en l'època feudal i de la dinastia Meiji, que servia per transportar persones
- Un *jinrikisha*, un altre mitjà de transport que consistia en un carro de dos rodes arrossegat per persones
- Una sembra d'arròs
- Un fabricant de paraigües que sembla no fer productes a prova de ventades
- Un grup de persones en un restaurant
- Un home a casa seva, després d'un dia de treball
- Un venedor de flors i plantes
- I per acabar la contracoberta amb les dades de publicació i impressió

---

⁹ *Japanese Pictures of Japanese Life 1895* [Recurs electrònic] Alamogordo: George C. Baxley, 1999-2015

[Consultat: Agost 2015] Disponible a:

http://www.baxleystamps.com/litho/hasegawa/jp_life_1895a_cvr-1.jpg

Figura 4. Coberta de l'edició de 1904 dipositada a la biblioteca del Museu Casa d'Areny-Plandolit

L'edició que trobem al fons de la biblioteca del Museu Casa d'Areny-Plandolit data del 1904 i té la seva corresponent reedició el 1912.¹⁰

Les diferències amb l'edició anterior són evidents, i de fet, tot i que el títol sigui el mateix podem arribar a considerar-les com a obres totalment diferents.¹¹ Evidentment totes dos representen escenes de la vida quotidiana japonesa, però les imatges ens mostren altres usos i costums. L'artista estampador i dissenyador dels dibuixos fou el reconegut artista

---

¹⁰ *Japanese Pictures of Japanese Life 1904 & c1912* [Recurs electrònic] Alamogordo: George C. Baxley, 1999-2015 [Consultat: Agost 2015] Disponible a:

http://www.baxleystamps.com/litho/hasegawa/jp_life.shtml

¹¹ *History of Otsue* [Recurs electronic] [S.l.]: Otsue no Mise co, 2000 [Consultat: Agost 2015]

Disponible a: http://www.otsue.jp/english/intro_his.html

japonès Arai Yoshimune, nascut el 1873 i mort el 1945, molt conegut per la representació de paisatges típics de l'Ukiyo-e.¹²

Les mides són les mateixes, 19 x 15 cm, i estan formades per 10 fulls de paper crepè doblegats, que fan un total de 20 pàgines, relligades amb dos llaços.

En aquesta ocasió les escenes que es representen són les següents:

Coberta: dos artesans i/o artistes produint plaques de fusta que han de servir per tallar els gravats que s'utilitzaran posteriorment per imprimir les il·lustracions d'un llibre. En la imatge es pot apreciar que es troben al seu taller, envoltats d'estrís, tot dos asseguts a terra a la manera tradicional (figura 4).

---

¹² *Arai Yoshimune (1873 - 1945)* [Recurs electrònic] [S.l.]: ArtFortune.com, 2006-2014 [Consultat: Agost 2015] Disponible a: <http://www.artfortune.com/arai-yoshimune/artistbiographies-198805/>

Figura 5

Imatges popularment conegudes com a *otsu*. Originàriament les pintaven artistes desconeguts que les venien com a record als turistes. En un primer moment representaven figures religioses. Més endavant, però, es representaven imatges de dones boniques, i altres personatges de caire satíric.

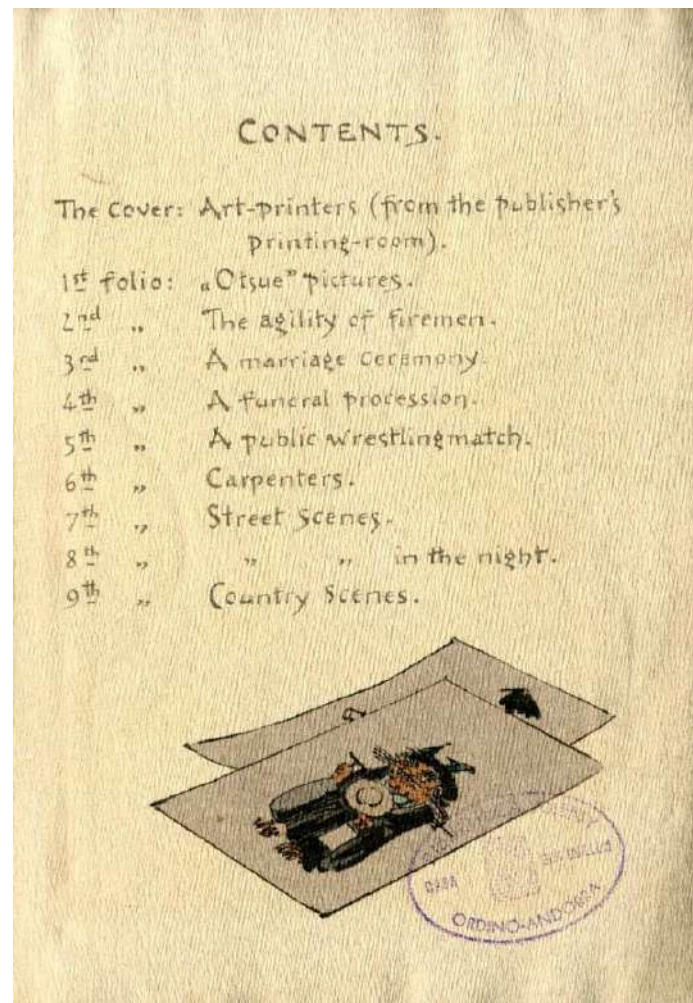
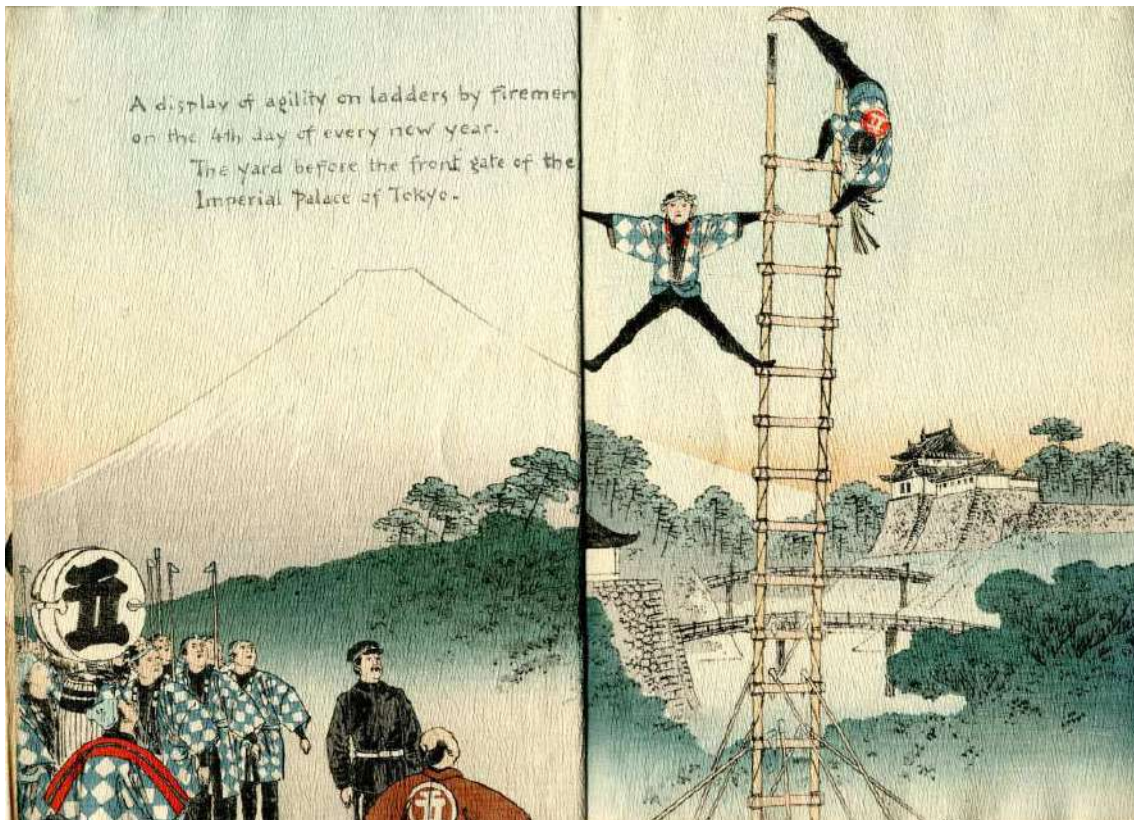

Figura 6

A la tercera pàgina trobem el sumari on es fa referència als folis que conté el document i les escenes que es representen. A la part inferior trobem dos *otsus* més.

Figura 7

El foli següent ens ensenya l'agilitat dels bombers. Es poden veure dos bombers pujant i fent algunes acrobàcies a l'escala que fan servir per als serveis. Els observen atentament un grup de companys, vestits amb el mateix uniforme. L'acte té lloc en un pati del Palau Imperial de Tòquio. Suposadament es tracta d'una exhibició feta amb motiu d'una festivitat nadalenca.

“A display of agility on ladders by firemen on the 4th day of every new year. The yard before the front of the gate of the Imperial palace of Tokyo”.

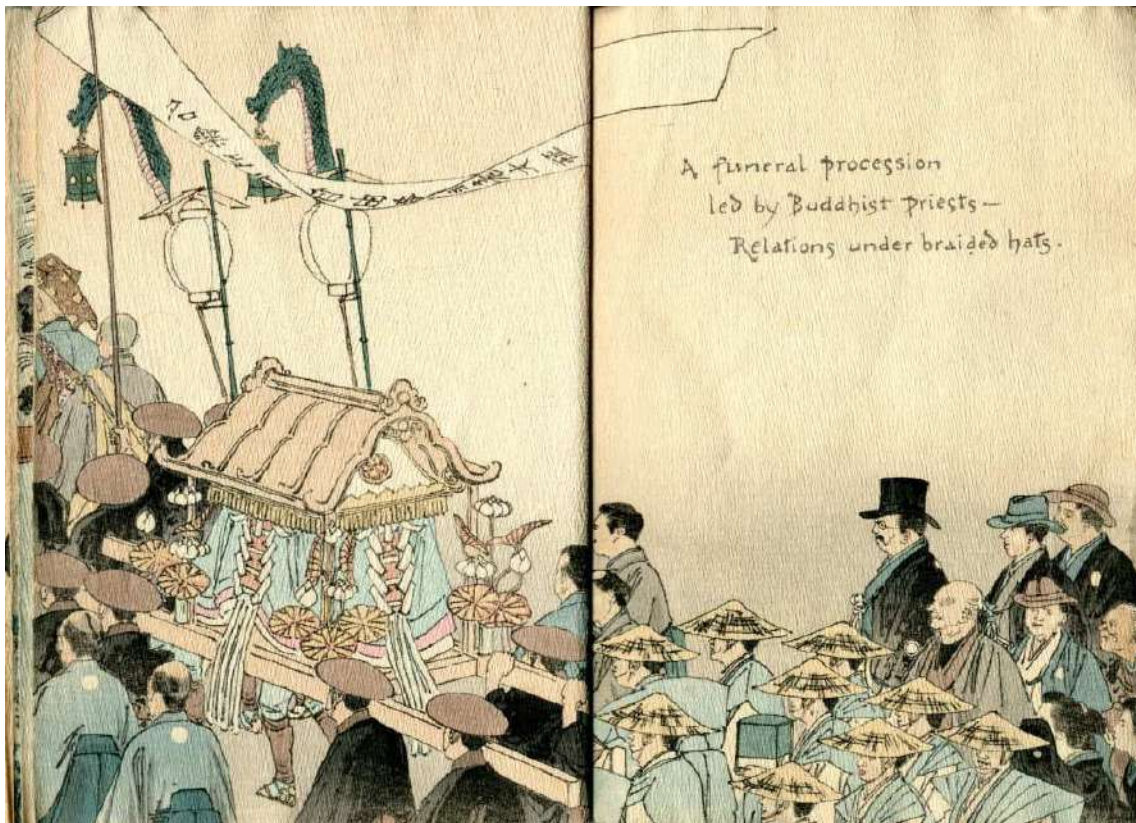

Figura 8

La cerimònia de casament. En aquestes dos pàgines es representa un dels moments de la cerimònia tradicional de casament japonès. La núvia va vestida amb el vestit tradicional *hiromuku*, semblant al tradicional quimono. El vestit del nuvi és un quimono de color negre anomenat *montsuki*, la jaqueta s'anomena *haori* i els pantalons del quimono, *bakama*.

El que es representa aquí és el moment clau: la cerimònia del *sake*. Segons la tradició el nuvi, la núvia i el sacerdot beuran tres cops de tres copes diferents de *sake*. És important tenir en compte que el *sake* està molt relacionat amb la religió i és en aquest moment de la cerimònia quan els déus i els humans es troben més units. En aquesta imatge és la núvia la que beu, sota la mirada del nuvi, del sacerdot i de dos figures femenines més.

“The marriage ceremony. The bride and bridegroom drink sake three times each from three cups. A gebetween sings an operatic song: Takasagoya-a-a-“

Figura 9

Seguici fúnebre, conduït per sacerdots budistes, i seguits per amics i família amb els típics barrets de palla trenada. D'altres personatges porten només el quimono reglamentari i a la part de darrere els segueixen tot un seguit d'homes vestits a la manera occidental.

“A funeral procession led by Buddhist Priests – Relations under braided hats”.

Figura 10

Un combat de sumo públic. S'observen dos lluitadors vestits amb el tradicional *mawashi*. Amb els lluitadors es troben l'àrbitre i els seus assistents. Els envolta un públic molt nombrós que crida embogit i llença barrets al tatami on es produeix el combat. Sembla que un dels lluitadors hagi colpejat fortament el seu contrincant i tots observin com aquest últim surt del ring.

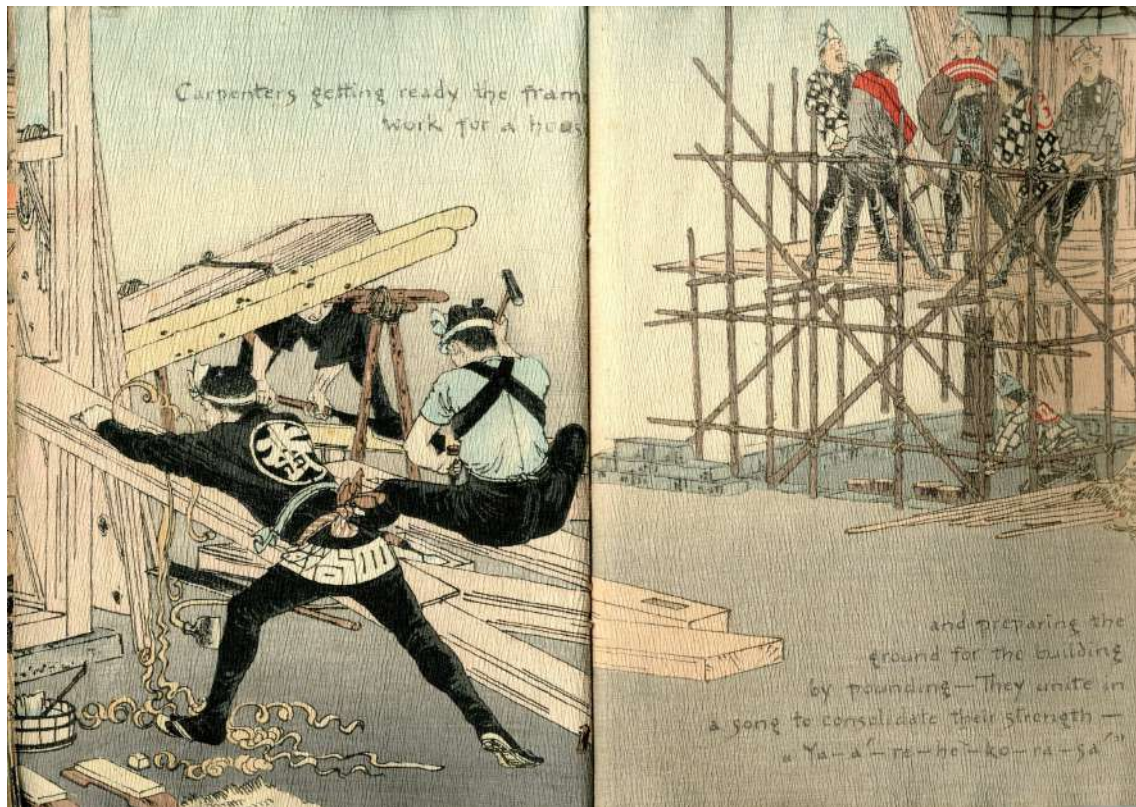

Figura 11

Grup de fusters treballant en la construcció dels fonaments d'una casa nova, mentre entonen una cançó popular, fet que suposadament els ha d'unir més a l'hora de treballar.

"Carpenters getting ready the frame work for a House and preparing the ground for the Building by pounding - They unite in a song to consolidate their strenght - Ya - á - re - hè - ko - ra - sá"

Figura 12

Escenes quotidianes de la vida als carrers de ciutat. S'observen uns venedors transportant les seves mercaderies. Un d'ells s'atura davant d'una dona que sembla interessar-se pel que ven. Tots porten vestits típics. Els acompanyen també alguns animals domèstics que aparentment no obeeixen cap amo en concret. A la part dreta de la imatge s'observa una nena embadalida veient com un artista de carrer fa bombolles de sabó, que gairebé semblen subratllar el títol de l'escena.

Al fons de la imatge s'observa una casa típica amb tota mena de detalls, com un pou d'aigua, la roba estesa i una porta oberta on sembla entreveure's el que a dins hi succeeix.

"Street scenes in a town".

Figura 13

A la següent escena veiem la que podria ser la mateixa ciutat però durant la nit, quan sembla viure un altre ambient totalment diferent i molt més animat. A la part dreta de la imatge veiem un subhastador, envoltat de tot un seguit de gent que l'escolta atentament. Sembla dur a les mans una ombrel·la i que en tingui moltes més apilonades als seus peus. Al seu costat s'observa una petita paradeta amb un senyor mirant la mercaderia.

La part esquerra de la imatge ens mostra un venedor de mercaderies diverses amb dos personatges que se les miren encuriósits.

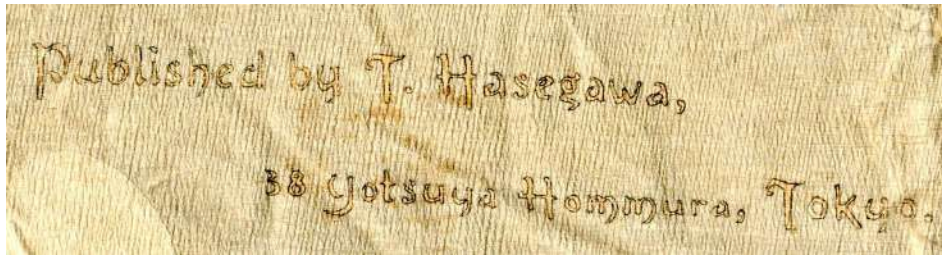
"Street scenes in the night - A street auctioneer and curio-shop".

Figura 14

La darrera imatge representa la vida quotidiana en una zona rural on veiem dos figures femenines transportant materials sobre el cap i l'esquena respectivament, totes dos vestides amb vestits tradicionals. També veiem un nen petit que sembla aliè a la resta de figures representades i dos homes que acaben de travessar un pont i conversen animadament. A la dreta de la imatge es representa un restaurant típic, on una dona cuina i el que sembla un client mira abstrèct els dos homes que s'apropen.

Figura 15. Detall de les dades d'edició de l'obra

Per acabar, la contracoberta conté el nom de l'editor i la seva adreça. Com ja hem comentat anteriorment, Hasegawa va deixar estampades nombroses adreces al llarg dels anys. La que consta en aquest document no coincideix amb les anteriors edicions del llibre, sinó que pertany a una altra prefectura de la ciutat de Tòquio: “Published by T. Hasegawa, 38 yotsuya Hommura, Tokyo”.

Júlia Fernández
Biblioteca Nacional